

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

Prețuri Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.
 „ „ „ pe 1/2 an 2 „ 50 „
 „ România și străinătate pe an . 14 franci
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
 la 150 de cuvinte, 3 fl., până la 200 de cu-
 vinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.

Corespondințele se adresează redacției

„FOAIA DIECESANĂ“;
 eară banii de prenumerațiune și inserțiuni la
ADMINISTRAȚIA
 Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

Prelegere apologetică

despre Dumnezeu

(Urmare)

Lumea anticreștină a recunoscut ordinea scopului final în natură; dar recunoașterea spiritului motor dumnezeesc în decursul veacurilor numai creștinismului i-a fost dată, numai creștinismul ne-a învățat cum să ajungem, admirând creațiunea, pe urmele dumnezeirei.

Creștinismul admitând, recunoscând ideea despre una omenime și despre unul Dumnezeu a obținut și ideea despre o unitate, cu părți legate între sine, a istoriei popoarelor. Această idee, această cugetare, timpurile anteistorice nu au avut-o, noi cu toții o cunoaștem; spiritului apusean cu preferință i-este cunoscută. Cugetarea aceasta este cea mai frumoasă înălțare a spiritului omenesc; nu există o contemplațiune mai înălțătoare de suflet ca aceasta.

Ce poate fi mai complicat, mai variat și mai contradicțoriu decât istoria popoarelor? La prima vedere ni-se prezintă ca o încurcătură fără început și fără sfârșit, fără nici un șir, fără fir conducătoriu, un chaos de fapte, oameni și întâmplări.

Privind mai de aproape, observăm în acest chaos nemărginit o repetare fără întrerupere a fenomenelor: vedem o continuă înălțare și cădere, înflorire și decadentă, tot una și aceeași dar tot în alta formă. Ochiului mai adânc scrutătoriu se prezintă istoria ca o țesătură admirabilă, constatătoare din toate acele multiple firicele, la cari mereu se adaugă altele noi, ce tot mai departe, înainte pășesc, subordinându-se legilor etice bine stabilite. O dreptate sublimă le inspiră pe toate, o rânduială mo-

rală universală dominează totul, pas cu pas se îndreptează și înaintează spre a atinge o țintă pusă în viitoriu. Scriptura, înainte de toate însă apostolul Pavel, a tras primele liniamente la această contemplațiune universală a întâmplărilor în timp și în spațiu. Dar cu toate acestea, nu trebuie să fim mai creștini decât creștinii pentru a ne putea însuși această contemplațiune și numai condusă de ea să pășim înainte. Și nu *Lessing* a înțeles și a făcut să înțeleagă și alții că: istoria este o educatoarea neamului omenesc; nu numai unul din marii noștri istorici au recunoscut și au mărturisit că: *Isus* din Nazaret este punctul de plecare al altor timpuri, dela care pornesc toate liniile și spre care se îndreptează toate liniile următoare — el este cheia enigmei în istoria lumii întregi.

Johann de Müller a zis că: abia pornind de la acest punct, a fost în stare să cuprindă, să înțeleagă esența istoriei. Ori ce am voi să credem despre *Isus Cristos* — această pozițiune centralizatoare în istorie trebuie să i-o recunoaștem; filosofi, cari n'au recunoscut pe un Dumnezeu personal, precum și *Fichte* și *Strauss* — acest anticrist conștiu și hotărât — toți aceștia au recunoscut totuși o ordine morală în univers. Aceasta însă nu înseamnă alt ceva decât ear numai un alt cuvânt, care mărturisește pe Dumnezeu.

Însă în oceanul întâmplărilor cuprinse în istorie, noi nici nu trebuie să ne adâncim, urmărindu-i enigmele, ca din aceste să recunoaștem pe Dumnezeu — fie-care din noi, în viața noastră proprie putem simți și cunoaște mâna lui Dumnezeu, care cu îngrijire și iubire ne conduce la toate, trebuie numai ca noi să fim cu ochii deschiși, treji, să pri-

vim, să vedem și să credem ceea ce vedem, ceea ce ni-se întemplă — decât ori chiar, rușinându-ne, umilindu-ne! Esperința ne învață pe toți, că Dumnezeu pe fie-care din noi îl ia în parte și astfel îl conduce cum tocmai are lipsă.

Noi găsim pe Dumnezeu în lume, îl găsim în existența ei, în ordinea ei, în istoria ei, — găsim pe Dumnezeu în *spiritul nostru*.

În noi găsim *idea despre Dumnezeu*, precum găsim în noi cele mai superioare adevăruri. Nu noi producem în *spiritul nostru* aceste idei despre: adevăr, frumos, sublim șcl. — noi numai le cugetăm; ele nu sunt opera noastră, ci sunt opera adevărului însuș.

Rațiunea obiectivă îl naște. El, adevărul, este ceea ce se reoglindează în *spiritul nostru* și în forme diferite și admirabile reflectează razele luminei sale dumnezeiești în interiorul nostru. Dar care este adevărul obiectiv și unde se află? Cea mai înaltă idee, de care suntem capabili, este *idea: Dumnezeu*; în ea se concentrează toate cele-lalte idei. Ea este adevărul adevărilor. Nu noi o naștem, o naște rațiunea obiectivă în rațiunea noastră.

Noi ne închipuim pe Dumnezeu numai pentru aceea, pentru că el este, există. Dumnezeu însuși este creatorul *ideii noastre despre dânsul*. *Faptul ideii noastre despre Dumnezeu* este dovada existenței sale. Așa învață filosoful *Cartesiu*. Și noi nu putem zice altfel.

Precum e faptul așa e și esența. Ceea ce noi cugetăm nu este numai o idee, ci este: *Dumnezeul adevărat*; în alt mod nu ni-l putem cugeta.

Este o necesitate a rațiunii a' l' cugeta astfel. A ni'l închipui ca neesistând într'adevăr, va să zică a nici nu ni'l închipui. Dela cugetarea noastră dar despre Dumnezeu, noi, cu necesitate, concludem la existența lui Dumnezeu.

Aceasta este vestita argumentare ontologică a marelui teolog *Anselm*.

De și *Kant* a obiecționat că, nu se poate o concluziune de la *cugetare la fire* și că nu există o punte, care să ne treacă din lumea gândirilor în lumea reală — așa precum închipuirea despre o sută de arginți încă nu dovedește existența lor în realitate și încă nu învoalvă proprietatea lor, tot așa *idea despre Dumnezeu* numai, nu dovedește încă existența lui — există totuș o diferență între imaginațiuni și fantasii arbitrare și între o idee rațională, care se impune cu necesitate.

Ideile necesare sunt espresiunea realității.

Dacă dar de la acest mod de *cugetare la fire* nu ne ar trece nici o punte — atunci cu cugetarea noastră am rămânea afară din fire; convingere obiectivă adevăr și *cugetare* atunci nici nu ar exista.

Intr'adevăr dacă ne duce în eroare această necesitate a *cugetării noastre*, atunci întreaga noastră *cugetare* e eroare, amăgire, și în acest cas *spiritul nostru* nu mai este nimic, *cugetarea* lui: deșărtăciune, nimica fiind. Laudă Domnului însă! aceasta nu stă. Între necesitatea rațiunii și între realitatea firei, este o legătură, căci, este chiar firea în aievea existența, ce noi o cugetăm și sunt tocmai *cugetările rațiunii*, cari sunt în fire.

Kant a negat această concluziune; a admis-o însă pe cealaltă și singur a dovedit: *concluziunea de conștiința etică* a omului. Dumnezeu este un postulat al *spiritului moral*, Dumnezeu este o pretenziune a *conștiinței*.

Nimic nu este mai sigur, mai pozitiv în noi decât conștiința. A nega faptul va să zică a resturna fundamentul convingerii întregi.

Cu aceasta tot-odată s'ar dărîma întreaga clădire morală a lumii; pentru-că această clădire, în fond pe ce se răzîmă? — pe conștiință. E foarte greșit și e muncă zădarnică a voi să constatezi, că conștiința ar fi un eserecțiu al *cugetării* câștigat prin obicinuință; conștiința poate și retăci și de multe ori a retăcit — dar rezultă din aceasta deja, că ea însăș este o rătăcire, o amăgire?

Chiar dacă am voi să negăm conștiința, faptul, că ea există în noi, ne afirmă contrariul. Liniștiți în suflet noi nu putem nega conștiința; tocmai voind să o negăm, o recunoaștem mai bine și ne simțim pedepsiți în interiorul nostru; nu o putem nega fără a ne înșela (amăgi) pe noi. Conștiința există de fapt.

(Va urma)

Proiectul de lege despre căsătoria civilă

(Fine)

§. 155. §§. 522 și 524 ai art de lege LIV. ex 1868 și §. 89 al art. de lege LIV. ex 1881 se modifică astfel, că în ori ce cas de declarare a morții, trebuie aplicate acele norme ale procedurii, cari sunt normative în cazul declarării cerute a morții în scopul luării în posesie a moștenirii. Un defensor matrimonial se nu se numească nici atunci, dacă declarația morții se cere dela soț.

O sentență despre declarația morții adusă în cazul punctului b) § art. de lege LIV ex 1868 e tot așa de valabilă ca și o sentență adusă în cazul punctului a).

Articolul X

Dispoziții finale

§. 156. Jurisdicțiunea în afaceri matrimoniale aparține sferei de activitate a tribunalelor reg.

§. 157. Procesele matrimoniale și de logodnă pendente au să se predea tribunalelor reg. Tribunalele judecă în aceste procese:

a) Asupra validității căsătoriei după normele de drept, cari au existat înainte de intrarea în vigoare a legii actuale.

b) Divorțul și despărțirea de masă și de pat o pot hotări numai atunci, dacă aceasta e cu puțință atât după normele de drept, ce au existat, cât și după actuala lege, sau dacă despărțirea de pat și de masă s'a întâmplat pe baza unui fapt, care după legile existente constituie un motiv de divorț.

În procesele de logodnă în curgere au să se aplice exclusiv dispozițiile legii actuale.

§. 158. Validitatea căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a legii actuale are să se judece după normele de drept de mai înainte.

Atari căsătorii însă pe baza unei astfel de pedeci de validitate, pe care legea actuală nu o recunoaște ca atare, pot fi atacate numai atunci, dacă după legile de mai înainte nu exista dispensare.

§. 159. Căsătorii încheiate înainte de intrarea în vigoare a legii actuale pot fi disolvate și pe baza aștorfel de fapte, cari s'au ivit sub regimul normelor de drept de mai înainte, dacă aceste fapte atât după normele de drept, ce au fost valabile pentru căsătorie, cât și după legile actuale servesc ca motiv de divorț, a existat despărțirea de pat și de masă.

În casuri de acestea pirtul, conform §-lui 107 poate cere, ca pirtoriul să fie declarat vinovat, dacă poate dovedi în contra lui un fapt, care după normele de drept de mai înainte a servit ca motiv de divorț deși după legea actuală acesta nu e considerat ca atare.

§. 160. Dacă în sentența adusă pe baza normelor de drept de mai înainte s'a restrins de capacitatea de a încheia căsătorie a unuia dintre soți, această restricție are valoare numai în cazul prevăzut în §. 23, al legii actuale.

§. 161. Dacă după normele de mai înainte soții au fost despărțiți în mod legal de pat și masă pe baza aștorfel de fapte, cari în legea actuală servesc ca motiv de divorț, fiecare dintre soți poate cere, sub condițiunile cuprinse în §. 130, ca judele

să schimbe sentința privitoare la despărțirea de pat și de masă în sentență de divorț.

§. 162. Dacă părțile dovedesc, că vestirea s'a făcut înainte de a intra în vigoare legea actuală, conform normelor de drept de mai înainte, atunci nu e de lipsă a se face nouă vestire. Funcționarul civil e însă și în cazul acesta dator, să cercezeze, dacă cumva după legea actuală nu există vre-o pedecă de căsătorie.

§. 163. Dacă legea hotărește un termen pentru validitatea drepturilor, și legea de mai înainte nu cunoaște o astfel de restricțiune, în cazul acesta termenul se va computa începând din ziua, de când a intrat în vigoare legea actuală.

§. 164. Dacă legea actuală hotărește pentru validitatea drepturilor un termen mai scurt decât cel de mai înainte, în cazul acesta dispoziția legii actuale e a se aplica numai atunci, dacă pentru validitatea drepturilor lor, după normele de drept de mai înainte, părțile dispun încă de timp mai lung decât cel fixat în legea actuală. În astfel de casuri noul termen se va computa începând din ziua intrării în vigoare a legii actuale.

§. 165. Ministeriul va fi autorizat, ca să dispună prin o ordonanță intrarea în vigoare a legii actuale în orașul și teritoriul orașului Fiume.

§. 166. legea actuală va intra la vigoare în ziua . . . a lunii . . . anul 189 . . .

Începând cu ziua aceasta normele de drept existente cu privire la afacerile matrimoniale vor ieși din vigoare și în locul lor vor intra în vigoare dispozițiile legii actuale.

§. 167. Cu executarea acestei legi sunt însărcinați ministrii de justiție și de interne.

Epistoale deschise

Parohului X.

Este în general cunoscut, că în acele comune, unde se află doi sau mai mulți preoți, în loc să domnească întră preoți pacea și bunăînțelegerea frățască, precum se și recere dela aceia, cari sunt „lumina lumii și sarea pământului,” și cari sunt împreună slujitori la altariul Domnului, în cele mai multe casuri este la ordinea zilei neînțelegerea, cearta și ura.

De aici urmează apoi, că astfel de preoți caută ași face unul altuia fel de fel de neplăceri și pedeci atât în agendele oficiale administrative, cât și în cele păstorale, așa că sunt neconținute plânsorile de tot felul.

Astfel de neplăceri și pedeci a îndemnat pe un Domn preot a se adresa redacțiunei Foaiei noastre cu următoarele două întrebări:

1) că oare în parohiile cu doi sau mai mulți preoți este în drept parohul primariu a păstra exclusiv la sine sigilele oficioase, și ale da sau nu, după propriul arbitriu și numai când voește și celorlalți parohi coordinari spre întrebuintare?

2) că oare nu ar fi consult, ca în asemenea parohii fiecare paroh să-și aibă sigilul seu oficios pentru îndeplinirea lipselor sale scripturistice?

Mai adauge D-Sa, că sunt casuri, unde parohul primariu pretinde, ca actele oficioase estradate de celalalt paroh să i-se trimită lui, ca densusul să apese sigilul, și dacă densusul nu se nimerește acasă, ce se întâmplă? preoteasa primară stăpânește și ea apasă sigilul.

În cele următoare urmează respunsul la aceste întrebări, care respuns însă nu are nici de fel pretențiunea de a fi autoritativ cu atât mai puțin, cu cât altele sunt forurile competente de a da desluciri, eventual de a fixa normele, ce au a se observa. Respunsul este mai mult o părere individuală, și fiind cestiunea de o mare importanță, vor fi binevenite și părerile altor persoane, cari au praxă în cele administrative-bisericești.

Dacă consultăm regulămintele noastre bisericesti, aflăm în regulamentul pentru parohii unele dispozițiuni privitoare la acest obiect, și anume:

1) În § 3 alinea 1 se zice: „oficiul parohial se reprezintă în afară prin președintele sinodului. Președintele este responsabil pentru acurata purtare a protocoalelor matriculare și preste tot pentru ținerea în ordine și pentru buna conservare a arhivului parohial.“

2) În § 43 se zice: „Arhivul parohial, matriculele bisericesti și sigilul stau sub îngrijirea parohului. Abatere dela aceasta să face numai acolo, unde parohul este suspins; în care cas acestea se transpun capelanului, respective administratorului parohial.“

3) § 24. „Fiind într'o comună bisericască mai mulți preoți . . . , presidiul în sinoadele parohiale îl poartă cel mai bătrân în oficiu“

4) În § 25 se zice: „Toți parohii cu președintele împreună, sunt într' sine coordinați, și ordinea lor se normează astfel, că parohul cel mai bătrân în oficiu se cheamă paroh primariu, eară ceilalți numai parohi.“

Avându-se în vedere aceste dispozițiuni ale regulamentului pentru parohii se va putea din destul lămuri întrebările din cestiune.

În fiecare comună bisericască materă, consteie ea din mai multe parohii, este un oficiu parohial, carele — precum toate oficiile — trebuie să aibă sigilul seu, arhivul seu etc.

Conducătorul oficiului parohial, sau după cum se zice în § 3 din regulamentul parohial, oficiul parohial se reprezintă în afară prin președintele sinodului parohial, carele este în comunele cu o parohie,

parohul sau administratorul parohial, eară în comune cu mai multe parohii este parohul cel mai bătrân în oficiu, parohul primariu (§ 24 și 25 din regulament).

De aci urmează, că tot ce se ține la oficiul parohial, sigilul, matriculele, arhiva etc. stau sub îngrijirea conducătorului oficiului parohial, carele și poartă responsabilitatea pentru ele (§ 3 și 23 din regulament); deci și au să se păstreze la oficiul parohial, adecă la conducătorul oficiului parohial, și buna ordine aduce cu sine, ca densusul pentru acest scop să aibă localitate anumită, cancelaria oficiului parohial.

De aici însă nu urmează, că atât arhiva și matriculele cât și sigilul oficial ar sta sub potestatea discreționară a parohului primariu. Din contră densusul trebuie să facă posibilă și să ușureze folosirea lor și din partea celorlalți preoți respective parohi din comuna bisericască.

La întrebarea a doaua, că adecă oare nu va fi bine, că fie care preot respective paroh din o comună bisericască să-și aibe sigilul seu oficial, se poate hotărit respunde, că aceasta nu este admisibil, căci ar fi contrariu cu buna ordine. Aceasta se poate deduce ușor și din natura lucrului abstragere făcând dela dispozițiunea §-lui 23 din regulamentul pentru parohii, unde apriat se zice, că sigilul stă sub îngrijirea parohului (primariu) ceea ce încă eschide posibilitatea de a esista mai multe sigile la singuraticii parohi.

Precum într'o comună bisericască numai un oficiu parohial poate esista, așa și numai un sigil oficial poate să fie, și acela are a se păstra la oficiul parohial. Sigilul oficial este strins legat de oficiul parohial. El este oarecum simbolul dreptului de a conduce oficiul parohial. *Dela cine se ia sigilul (pecetea), se ia oficiul.*

Deci pre basa celor zise până aci: matriculele, arhiva parohială și sigilul au să se păstreze la oficiul parohial, și stau sub îngrijirea parohului (primariu), carele și poartă responsabilitatea pentru ele și nu poate fi admisibil, ca în comune cu mai mulți parohi fiecare dintre aceștia să-și aibă sigilul oficial; eară parohul primariu este îndatorat a pune în totdeauna la dispozițiune celorlalți preoți matriculele, arhiva și sigilul oficial, de câte ori numai cere trebuință.

După acestea nu se poate trece cu vederea o datină foarte rea ce se observă în unele locuri, unde sunt doi sau mai mulți preoți.

Se întâmplă adecă în multe locuri, și de multe ori, că dacă vre'un preot — în comunele cu mai mulți preoți — are trebuință sau de matriculele sau de sigilul oficial atunci trâmite la oficiul parohial, respective la parohul primariu sau crâșnicul sau vr'un copil sau pe alt individ, ca să ceară și să-i aducă sigilul sau matriculele.

Astfeliu de procedură nu se poate din destul condamna atât din punct de vedere al bunei ordine cât și din punctul de vedere al demnității afacerilor parohiale oficioase, și al interesului de a se păzi aceste obiecte de ori ce vătămare și abuzare.

Cu deosebire matriculele sunt de mare însemnătate și nu poate fi permis, ca ele să fie în continuu pe drum dela un preot la altul.

În unele locuri se usitează a se păstra atât matriculele cât și sigilul în sânta biserică, în unele locuri chiar în sântul altariu.

Dara nici acest us nu se poate aproba, parte pentru că în acest cas sunt luate de sub imediata îngrijire a parohului și prin urmare nu se poate face responsabil parohul primariu pentru buna păstrare a lor, dară pot să ajungă la ele și nechiemați; parte pentru că nu este permis a se face cancelarie din sântul altariu.

Este datorința parohului primariu a avea localitate separată, cancelăria oficiului parohial, la sine și acolo să se păstreze arhiva matriculele și sigilul; apoi dânsul e datoriu să grijască ca conparohilor săi să fie asigurată folosirea neconturbată a acestora.

Unde este buna înțelegere, colegialitate și iubire frățească, acolo nici odată nu va obveni acel cas, ca conparohii să se aple împedecați în activitatea și agendele lor, nici odată nu va domni aroganța pe partea parohului primariu, carele cu nimica nu e mai pre sus de ceilalți conparohi și nici nu are dreptul de a pretinde, ca el să apese sigilul pe actele oficiale ale colegilor lui; cu atâta mai puțin va putea obveni acel cas, ca *preoteasa primară* să dispună de sigilul parohial, și ea să-l apese pe hârtiile parohilor. X.

Higiena.

Mijloace de întărirea nervilor.

Preotul *Kneipp*, care în toată lumea s'a făcut cunoscut prin renumita sa *Cură de apă*, recomandă următoarele mijloace pentru întărirea nervilor:

1. Umblarea desculț; 2. Umblarea prin earbă umedă; 3. Umblarea pe petrii umede; 4. Umblarea prin zăpadă căzută de curând; 5. Umblarea prin apă rece; 6. Baia rece a brațelor și a picioarelor; 7. Turnarea apei peste genunchi (cu sau fără turnare de sus).

Despre primul mijloc de întărire a nervilor eată ce zice preotul *Kneipp*:

Cel mai natural și mai simplu mijloc de întărire a nervilor este *umblarea desculț*.

Aceasta poate să se facă după diferite stări în chipurile cele mai deosebite.

Copii mici de tot, cari sunt avisați încă cu totul la ajutorul altora și sunt legați de leagăn și de perini, să nu poarte, pe cât e posibil, încălțăminte nici-odată. De am putea să convingem pe toate mamele despre aceasta lege igienică! Părinții plini de prejudeții, cari nu vor să priceapă aceasta, să aibă milă de mititeii nevinovați și să le dea cel puțin o astfel de încălțăminte, prin care aerul curat să poată ajunge ușor până la piele.

Copii cari pot deja să steie în picioare și să umble, știu să-și ajute singuri. Ei își aruncă păpușii și ciorapii, cari le chinuesc picioarele, și sunt fericiți, mai ales primăvara, dacă pot alerga desculți. Une-ori se rănesc la câte un deget, dar aceasta nu-i împedecă, să se desculțe ear. Copii fac aceasta în chip instinctiv, urmând unui îndemn al naturei, pe care l'am simțit și noi cei în vârstă, dacă cultura prea rafinată și care pune toate pe un calapod ne-firesc, nu ne-ar lipsi adesea de ori ce simț sănătos.

Copii celor săraci arare-ori sunt turburați în jocurile lor. Mai puțin norocoși sunt copii celor bogați, cu toate că nici ei nu simt mai puțin necesitatea aceasta. Am văzut odată pe un copil al unui funcționar înalt. Indată ce tatăl său îl pierdea din vedere, își arunca și păpușii și ciorapii, și începea să alerge prin earbă verde. Mamă-sa, o femeie cu minte și cu bun simț, nu-l împiedeca să-și facă pe voie, dar tatăl său îl certa în totdeauna și l ase-măna cu „copiii de țărani“. Aceasta nu împiedecă pe mititel, ca a doua zi să alerge și mai vesel prin earba verde. Ear noi nu putem de cât să repetăm: Să lăsam copii să-și facă această poftă!

Părinții cu minte, cari ar permite bucuros copiilor lor așa ceva, dar trăesc la oraș și n'au grădină la casă, pot să permită mititeilor să umble desculți oare-care timp prin vre-o odaie, sau prin vre-o sală, lucrul principal este, ca și picioarele, ca și fața și mâinile, să mai respire, să sugă aerul proaspăt, să se miște în elementul lor.

Pentru oamenii dela sate și în genere pentru cei mai săraci, n'avem nevoie să mai dăm nici un sfat; ei umblă mult desculți și invidiază pe locuitorii mai bogați ai orașelor pentru instrumentele lor de tortură, pentru păpușii și ciorapii, cari le apasă picioarele și le țin strînse. Oamenii de la țeară, zăpăciți de obiceiurile orașenești și cărora le e rușine să se poarte ca semenii lor, sunt destuli de pedepsiți pentru orbirea lor; cât despre cei cari, n'au adoptat încă moda aceasta, nici să n'o adoapte. În tinerețea mea toți umblau desculți la țeară; copii și oamenii mari, soți și mame, fii și fiice. Drumurile până la biserică și până la școală erau lungi de câte un ceas; părinții ne dădeau câte o bucată de pâne și câte-va mere drept merinde, precum și ciorapi și păpușii drept încălțăminte; aceste din urmă însă le purtam atâruate pe băț până la intrarea în biserică sau în școală; și aceasta o făceam

nu numai vara, ci adesea și în anotimpuri mai reci. Abia începea să dispară neaua de pe câmpii, și începeam să umblăm desculți pe pământul umed, și nu simțeam vesele, bine și sănătoși.

E un lucru lămurit, că oamenii dela orașe, și în special cei din clasele mai superioare, nu pot să se supună acestui obicei. Dacă în prejudiciile lor au ajuns deja atât de departe, în cât socotesc că n'ar putea îmbrăcându-se și desbrăcându-se, să lase măcar ca piciorul gol să se atingă de scândurile salonului, ci numai de covoare calde și moi, ca să nu fie espuși la reumatisme, guturaiuri, dureri de gât sau altele atacuri, nu mă mai ocup de ei. Dacă însă sunt mulți de aceia, cari ar fi gata să facă ceva pentru întărirea nervilor, ce i-ar împedea oare să facă o astfel de plimbare seara, imediat înainte de a se culca, sau dimineața după sculare, zece minute, un sfert sau o jumătate de ceas? Aceste plimbări ar putea să se facă mai întâiu pentru a nu se simți începutul brusc, în ciorapi, mai târziu desculți și în sfârșit în așa chip ca, înainte de plimbarea în odaie, picioarele, până deasupra de glezne, să se țină câteva momente în apă rece.

Cu o bună împărțire, cu bună voință, cu adevărată nisuință de a-și păstra sănătatea, ori cine, chiar și cel din clasele cele mai superioare, precum și cel mai ocupat în slujba sa, ar putea să câștige atâta timp, încât să-și facă el însuși aceasta binefacere. Un preot, foarte cunoscut al nostru, se ducea în fiecare an pentru mai multe zile la un prieten, care avea o grădină măricică. În fie-care dimineață preotul își recita rugăciunile plimbându-se desculți prin earba umedă de roaună și se simțea foarte bine, ba adesea îmi lăuda foarte mult efectele escelente ale umblării desculți.

Am putea să cităm persoane din cele mai înalte ranguri ale societății, cari n'au desprețuit un sfat bun, și pe vreme potrivită au căutat să-și întărească nervii cu plimbări de acestea prin păduri, sau livezi singuratece.

Unul din aceștia — al căror număr este de altfel încă relativ foarte mic — ne-a mărturisit, că pe când înainte nu era septămână în an să n'aibă un guturaiu cât de mic, după acest exercițiu s'a văzut scăpat pentru totdeauna de aceea nefericită dispoziție.

Mamele sunt în prima linie chimate să îngrijască de creșterea unei generații mai tari, mai rezistente și să ajute la înlăturarea moleșirei, slăbirei, anemiei, nervosității, și cum se vor mai numi toate aceste sugeratoare și scurgerătoare de viață, cari fac atâtea goluri în societatea omenească. Aceasta se întâmplă prin întărirea nervilor, începută cu înțelepciune din vârsta cea mai fragilă a copilului. Aer, nutremânt, îmbrăcăminte, sunt trebuințe tot atât de neapărate, pentru copilul de țigă, ca și pentru moșneag. Ele sunt tot odată agenții întări-

rei nervilor. Cu cât e mai curat aerul, pe care copilul îl respiră, cu atât sângele îi iese mai bun.

Pentru a deprinde aceasta ființă slăbuță repede cu aerul liber, mamele ar face bine ca, după băile calde zilnice, să cufundă, pentru vr'o 2—3 secunde copilul într'o apă mai rece, cum ar fi una încălzită de soare, sau să-l spele repede cu o astfel de apă. Apa caldă singură moleșește; spălările repezi reci întăresc și asigură o dezvoltare sănătoasă a corpului. Sensibilitatea, care va face pe copil să plângă la început, va dispărea dela sine, după aplicarea a treia sau a patra. Aceasta întărire oțelește pe copii de mici în privința recelelor atât de dese și a urmărilor lor și scutește pe mamele, cari trebuie să încungiure aceste rele, de înfășurările și îmbrobodirile în stoffe de lână și altele, cari împedecă ori ce pătrundere a aerului curat și cari ar trebui să înspăimânte pe ori care om cugetător.

Se păcătuiește foarte mult în timpul acesta în privința sănătății mititeilor. Corpurile li se vără în niște adevărate cuptoare arzătoare de lână, trupurile gem sub greutatea legăturilor și a șalurilor căpușoarele sunt îmbrobodite de nu mai aud, nici nu ved, și gâtul, care ar trebui mai întâiu întărit de nervi, se mai învâluie de obicei în legături deosebite, cari îl despart de ori ce atingere cu aerul. Când copilul e lăsat să fie dus la plimbare mamă-sa îi mai examinează odată toate legăturile că nu cumva să rămână vre'un colțișor desfăcut. Astfel fiind, poate oare să fie de mirare, că difteria crupul și alte boale seceră atâția copilași, că sunt atâți slăbănogi, predispuși la oftică și la toate boalele din cari multe nici nu se cunoșteau mai înainte? Nu! căci numai o întărire din vreme a corpului îi poate apăra de toate acestea. *Mens sana in corpore sano*, zice un proverb latin, și aceasta însemnează că și în privința intelectuală dezvoltarea merge paralel cu a corpului. De ar înțelege toate mamele datoria și răspunderea, ce au pentru sănătatea copiilor lor și ar asculta din vreme sfaturile bune!..

„G. T.“

Varietăți

Părăstas pentru fericitul Episcop Ioan Popasu s'a ținut ieri în biserica *Sântului Ioan*. POD. Protopop, asistat de preoții locali și protodiacon. Dr. Badescu, a săvârșit serviciul divin, la care a luat parte membrii consistoriali, corpul profesoral și elevii institutului ped.-teol. diecesan, comunitatea de avere, reprezentanța orașului și alții...

Căsătoria civilă. În timpul mai din urmă s'au convocat adunări în *Timișoara*, *Lipova*, *Alibunariu*, cari să voteze aderență politicii bisericești a guvernului. Adunările acestea n'au avut succesul dorit de convocatori. Isbânda a fost în *Timișoara* pe partea rom.-catolicilor, în *Lipova* și *Alibunariu* pe partea credincioșilor noștri.

Asentările în comitatul Caraș-Severin se vor ținea în zilele după cum urmează: *Martie*: Caransebeș 6, 7, 8, 9, 10. Lugoj: 12, 13, 14, 15, 16, 17. Bega: 19, 20, 21. Făget: 27, 28, 29. Maros: 30, 31. *Aprilie*: Teregova: 5, 7, 9, 10, 11. Orșova: 13, 14, 16, 17. Moldova: 20, 21, 23, 24. *Martie*: Timiș: 12, 13, 14. Reșița: 17, 19, 20, 21, 27. Bocșa: 29, 30, 31. *Aprilie*: Oravița: 4, 5, 7, 9, 10, 11. Iam: 12, 13, 14, 16, 17. Bozoviciu: 20, 21, 23, 24.

Asentările în comitatul Timisului în anul curent 1894 se vor ținea în următoarele zile: Verșeț (oraș) 1, 2, 3 *Martie*, Verșeț (cerc) 4, 5, 6, 7, 8 *Martie*, Biserica-albă (oraș) 10 *Martie*, Biserica-albă (cerc) 11, 12, 13, 14, 15 *Martie*; Cubin 18, 19, 20, 21, 22 *Martie*, Detta 24, 25, 26, 27, 28, 29 *Martie*, Ciacova 30, 31 *Martie*, 1, 2 *Aprilie*, Buziaș 4, 5, 6, 7 *Aprilie*, Csene 9, 10, 11, 12 *Aprilie*, Jombolea 13, 14, 15, 16, 17, 18 *Aprilie*, Periamos 20, 21, 22, 23, 24 *Aprilie*, Recaș 26, 27, 28 *Aprilie*, Timișoara (centru) 19, 20, 21, 22 *Martie*, Timișoara (oraș) 27, 28, 29 *Martie*.

Mulțămită publică. Consăteanul nostru, Domnul Paul Dănescu, respicient în pensiuine, domiciliat actual-minte în Orșova, condus de adevărat zel creștinesc, a dăruit sântei noastre biserici o evanghelie în preț de 100 fl. Această prețioasă carte e tipărită cu literile străbune în „Tipografia cărților bisericești” din București, ear legătura-i foarte elegantă e lucrată de cunoscuta firmă „Gavora” din Budapesta. E îmbrăcată în catifea bordeaux, în față: la colțuri cu câte un evangelist și la mijloc cu icoana Învierii Domnului; eară în partea din dos: afară de ferecătura colțurilor, ca și la partea din față, mai are patru pedestale (bumbi) mari și la mijloc icoana Restignirii Domnului și pentru închidere două copcii — toate din argint greu de China artificial esecutate și cu observarea strictă a ritului nostru ortodox. Pentru acest scump odor vin și pe această cale a aduce generosului donătoriu cele mai călduroase mulțămiri din partea întregii noastre comune bisericești, urându-i atât Domniei Sale cât și stimabilei Sale familii ani mulți de viață și fericire statornică! — *Petnic* în 23 Ianuarie 1894. — *Spiridon Șandru* preot gr. or. rom.

Medic cercual în Teregova este numit Dr. Valeriu Olariu.

Necrolog. Din Oha-mûtnic ni-se scrie: Vineri în 21 Ianuarie c. a reposat preotul *Antonie Bălăciu*, care a servit la altariul Domnului 23 de ani. Ceremonialul înmormântării la sevrșit delegatul protopresbiteral George Petrescu asistat de părinții Petru Stan din Prisaca, Ioan Lața din Mûtnicul-mare, Vasile Cornea din Ruginos și Eutimie Lăpăduș din Cavăran. Dintre învățatori a fost la înmormântare Ioan Zgriban și Ioan Roșca din Mûtnicul-mare, Ioan Roșca, Pavel Jurchescu din Ruginos, Ioan Trandafir din Apadia. Cuvântarea funebrală a ținut-o Părintele Petrescu ear sponsoriile tinerimea școlară. Pe coșciug a depus familia *Sulyok* o cunună frumoasă. — Fie-i țărîna ușoară! — *Const. Laudescu*.

Mulțămită publică. Familia și rudeniile controlorului în pensiuine Toma Martinov, mort la 26. Ianuarie a. c. mulțămesc din adâncul inimei lor tuturor acelora, cari au participat la îngropăciunea defunctului, precum și Comunității de avere și reuniunii oficianților pentru frumoasele cununi depuse pe sicriul scumpului decedat.

Văduva Martinov.

CONCURS

Pe basa ordinațiunei magnificenței sale Domnului inspector de școale Dr. Ioan Dengi dtto. 2. Decembrie 1893 Nr. 4617 se escrie concurs pentru întregirea postului învățătoresc dela școala comunală din **Ieșelnița**; care a devenit vacantă prin pensionarea învățătorului *Dănilă Popoviciu* cu termen de a recurge până în 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană”.

Emolumentele sunt:

1. Salariul anual în bani gata 200 fl. v. a.
2. Pentru scripturistică învățătorească 5 fl.
3. Lemne 24 metrii în prețiu de 30 fl.
4. Locuință cu 2 chilii, cuină și o cămară, un pătrar de juger grădină pentru legume. Concurenții cari voiesc a ocupa sus atinsul post sunt obligați a participa la toate funcțiunile bisericești cât și la funcțiunile de înmormântare după ritul gr. or. rom. Concurenții au să subștearnă recursele, instruate conform regulamentului școlastic, cătră magnificența sa Domnul inspector de școale Dr. Ioan Dengi în Logoj. [10] 1—3

Ieșelnița în 6 Februarie 1894.

Stefan Tomescu.

pres. școlariu.

CONCURS

Devenind postul de învățatoriu dela școala confesională gr. or. rom. din comuna **Cliciova** vacantă prin pensionarea fostului învățatoriu Ioan Bărboniu, se escrie concurs cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecesană.

Emolumintele sunt:

1. Sălariu în bani gata 126 fl.
2. Pentru 56 chl. clisă 30 fl.
3. Pentru 56 chl. sare 8 fl.
4. Pentru 8 chl. lumini 6 fl.
5. Pentru scripturistică 6 fl.
6. Paușal pentru conferință și reuniune 10 fl.
7. 12:30 hl. grâu și 12:30 hl. cucuruz are a se căpăta în natură.
8. Pentru 40 de metrii de lemne à 1. fl. m., din care are a se încălzi și sala copiilor, 40 fl.
9. Cortel liber cu 2 chilii și grădină întravilan cu 800°□ și estravilan 800°□.

10. 2 jughere de pământ arătoriu de clasa a II.

11. Dela înmormântări unde va fi poftit 20 cr.

Doritorii de a recurge la acest post sunt avisați aș trimite recușele lor adresate comitetului parohial și instruate cu documintele recerute Prea On. oficiului Protopresbiteral gr. or. în Făget.

Intre aceștia aceia care cunosc notele musicale vocale pentru conducerea corului vocal vor fi preferiți.

Mai departe recurenții au a se presenta în vre-o duminică sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parohial din *Oliciova* ținută la 23 Ianuarie 1894.

[11] 1—3

Comitetul parohial

In conțelegere cu mine *Sebastian Olariu* protopop tract.

Concurs.

Postul de învățătoriu la școala comunală din comuna **Corniareva** cu limba de propunere română și magiară este de a se îndeplini.

Emolumentele sunt:

1. Salariu fix 300 fl. v. a.
2. Paușal scripturistic 10 fl. v. a.
3. Deputatul de lemne 24 metri lemne de foc.
4. Locuință liberă și grădină pentru legumi.

Venitul cantoral: la cererea fieștecărui poporean este învățătoriu îndatorat să funcționeze însă după oarele de prelegere prelângă una tacsă de 40 cr.

Recursele provăzute cu timbrele necesare elaborate în limba magiară și subșternute Înaltului Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică până în finea Februarie anul curent sunt a se însinua Comitetului administrativ comitatens a Comitatului Caraș-Severin.

Învățătoriu denumit este obligat a funcționa și ca cantor după rital gr. or. român.

Corniareva, în 22 Ianuarie 1894. 3—3 [7]

Dobrov
not.

Martalogu
jude com. și președ. al
scaunului școlar.

Concurs

Conform ordinațiunei Consistoriale de ddto 22 Noemvrie 1893 Nr 3183 și să escrie de nou concurs pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. rom. din **Coșava** prtopresbiteratul Făgetului, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt

1. Salariul în bani gata 300 fl.
2. Pentru scripturistică 5 fl.
3. Pentru conferință 8 fl.
4. Pentru servitoriul școalei 10 fl.
5. Lemne în natură 32 metri aduși în ocolul școalei, din care are a să încălzi și școala.
6. Dela înmormântări cu liturgie 50 cr. fără liturgie 20 cr.

Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină de un juger și alte supraedificate.

8. Folosirea a două jughere livadă estravilană.

Ceice doresc a ocupa acest post învățătoresc au să-și înainteze recușele ajustate cu documintele necesare conform statutului organic și regulamentului pentru organizarea învățământului, adresate comitetului parohial din *Coșava*, la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. în Făget până la terminul deschis.

Comitetul parohial doresce, ca recurenții să se presinte în vre-o duminică s'au sârbătoare în sânta biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Coșava, din ședința comitetului parohial ținută la 13 Ianuarie 1894.

[9] 3—3

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* ppbiter.

Nr. 102 ex 1894.

Concurs

Postul de învățătoriu la școala comunală din comuna **Bogoltin** cu limba de propunere română și magiară este de a să îndeplini.

Emolumentele sunt:

1. Salariu fix — 300 fl. v. a.
2. Paușal scripturistic 10 fl. v. a.
3. Deputatul de lemne 24 metri lemne de foc.
4. Locuință liberă și grădină pentru legumi.

Venitul cantoral: la cererea fieștecărui poporean este învățătoriu îndatorat să funcționeze însă după oarele de prelegere prelângă una tacsă de 40 cr.

Recursele provăzute cu timbrele necesare elaborate în limba magiară și subșternute Înaltului Ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică până în finea lui Februarie anul curent sunt a să însinua Comitetului administrativ comitatens a Comitatului Caraș-Severin.

Învățătoriu denumit este obligat a funcționa și ca cantor după rital gr. or. român.

Bogoltin, în 27 Ianuarie 1894. 3—3 [8]

Dobrov
not.

George Radulescu
prim. și președ. la scaunul
școlariu.